

Kunst en Cultuur om te delen

Voorwoord

De Friezen zijn makers. En de Friezen zijn doeners. En dat het liefst samen, met elkaar de schouders eronder zetten. Of het nu de fanfare op woensdagavond is, de dorpen tijdens de Slachtemarathon, een iepenloft of een Fryslân fan Boppen... In dat samen maken en samen doen ligt ons geluk. Zo vertellen we wie we zijn. Laten we zien waar we als Friezen vandaan komen en vinden we samen uit waar we naartoe willen.

Dat doen we door het samenbrengen van gewone, bijzondere, kunstzinnige, grootse en kleine evenementen, presentaties en bijeenkomsten. Dat doen we op afstand en dichtbij.

We willen samen lachen, zingen, spelen, blazen, trommelen, wandelen, kijken, luisteren en huilen. In de taal die ons altijd al verbond en in nieuwe talen die ons verbinden. We weten elkaar te vinden in onze gemeenschappelijke drang tot maken en doen.

Soms roept dat ook vragen op. Hoe blijven we in Fryslân jonge leden aantrekken, stimuleren we jong talent? Hoe vernieuwen wij ons repertoire, hoe houden wij het aansprekend, betaalbaar en hoe komen we aan geld en andere faciliteiten? Hoe behouden we kwaliteit en hoe vernieuwen wij? Hoe houden we kunst en cultuur bloeiend in deze tijd en in de toekomst? Hoe doen we dat met 1,5 meter afstand? De komende vier jaar willen we als Keunstwurk vanuit onze rol, samen met het culturele veld en het onderwijs antwoorden formuleren op al deze vragen. Daarbij blijven we trouw aan onze opdracht en spelen we alert in op nieuwe uitdagingen in de wereld van kunst en cultuur.

Het is hoe wij vertellen. Het is wie we zijn.

Wij zijn de gelukkigste provincie. En dat willen we graag blijven.

Inhoud

Kunst en cultuur om te delen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Toekomst	3
Uitvoering beleidskader provincie	5
Aansluiten bij ontwikkelingen	6
Helder profiel en duidelijke positie Keunstwurk	10
Uitvoeringskader provincie	11
Beleid Keunstwurk 2021-2024	13
Samenwerking	17
Programma's/plannen 2021-2024	178
Organisatie	22
Communicatie, publiciteit en marketing	23
Bestuur en governance	23
Financiën	26

Toekomst

Als de culturele sector in Fryslân het goed doet, dan is er in 2024 een nieuw cultureel perspectief ontstaan: dan zien we nieuwe vormen van veerkracht, nieuw elan, nieuwe spelers, dynamiek en samenwerking. Waarschijnlijk ook nieuwe vormen van kunst vanuit cross-overs, tussen natuur en cultuur bijvoorbeeld en tussen welzijn en cultuur. We maken optimaal gebruik van het nog steeds groeiende internationale netwerk waarover we dankzij culturele hoofdstad beschikken. En naast het belang van kwaliteit is het *community*-belang een belangrijk ijkpunt geworden doordat artistieke kwaliteit en maatschappelijk betekenis met elkaar zijn verbonden.

De culturele keten draagt bij aan een goed productieklimaat voor toneel, design, muziek, dans en beeldende kunst en voor interdisciplinaire en cross-sectorale producties. Er is een sterk cultureel ecosysteem met verschillende broedplaatsen in de regio's waar makers worden aangemoedigd en geholpen om onderscheidend werk te realiseren. Waardevolle gebouwen zonder bestemming hebben een nieuwe functie gekregen als maak- en repetitieplek. Talloze instellingen zetten zich in voor educatie, participatie, productie en presentatie in kunst en cultuur.

Iedereen in Fryslân kan kennismaken met kunst en cultuur en zelf actief meedoen. En doet dat ook. Van jong tot oud, van nieuwsgierige beginner tot ervaren kunstenaar. Er is meer cultuurparticipatie dan ooit en ook in de 400 dorpen is een bloeiende amateurkunstvereniging nooit ver weg. De diverse opleidingen scholen de talenten van morgen en zorgen voor verdieping. In productiehuizen en werkplaatsen ontwikkelen zij zich verder tot zelfstandige producenten. Vanuit deze kweekvijver worden de podiumkunstgezelschappen, amateurverenigingen, theaters, musea, festivals en de culturele organisaties in Fryslân gevoed. Waar het talent schittert en weer anderen inspireert.

In de provincie kan niet alleen worden genoten van kunst en cultuur van elders, er komen ook veel Friese producties en eigen werk tot stand: vaak kwalitatief hoogstaand en geregeld van bijzondere signatuur. Het resultaat is te bewonderen op de podia, in musea en tijdens festivals en dient weer als inspiratiebron voor anderen. Voor cultuureducatie in de klas weten onderwijs en het culturele veld elkaar te vinden. Ze ontwikkelen samen nieuw aanbod en het onderwijs maakt graag gebruik van de innovatieve ideeën die de cultuursector aanreikt. Onze aanpak voor cultuureducatie wordt ook elders in Nederland als inspirerend voorbeeld gezien waar met belangstelling naar wordt gekeken. Amateurverenigingen, culturele initiatiefnemers en makers weten waar ze met hun ideeën terecht kunnen voor advies en ondersteuning. Dankzij de culturele keten is Fryslân als dynamische cultuurprovincie interessant als vestigingsplaats voor kunstenaars en aantrekkelijk voor toeristen en nieuwe bewoners en daarmee ook voor het bedrijfsleven.

Keunstwurk heeft vanuit haar expertise en ondernemerschap een wezenlijke bijdrage geleverd aan het levendige culturele klimaat. Zo waren we als verbinder de stuwende kracht achter de vorming van sterke regionale culturele netwerken als antwoord op de afnemende belangstelling en mogelijkheden voor cultuurparticipatie. Samen met de deskundigheidsbevordering die we als adviseur en observant bij de amateurkunstverenigingen hebben gestimuleerd, heeft die netwerkvorming ervoor gezorgd dat het tij is gekeerd. Ook de impuls die we - onder meer via de netwerken - als aanjager konden geven aan een doorgaande lijn voor culturele ontwikkeling van cultuureducatie, via amateurkunst naar de professionele kunsten, heeft een belangrijke rol gespeeld. Via onze inzet is het uitgebreide netwerk voor cultuureducatie van *meimakers*, culturele partners en regionale instellingen in Fryslân steeds meer een kwestie van samen ontwikkelen, goede verbindingen leggen tussen het onderwijs en het culturele veld en innovatieve ideeën waarmee het onderwijs vooruit kan. We hebben oog voor kansengelijkheid. Op deze wijze doen alle kinderen in Fryslân op een vernieuwende en verdiepende manier ervaring op met kunst en cultuur. We hebben ook leren loslaten als ondersteuning niet langer nodig was, om onze energie en enthousiasme in te kunnen zetten voor nieuwe culturele initiatieven die nog hulp en advies nodig hebben. Het heeft de waardering vanuit de (amateur)kunstwereld en de scholen voor Keunstwurk verder vergroot en de drempel om gebruik te maken van onze diensten nog verder verlaagt.

Vanuit onze kracht om over grenzen van disciplines en organisaties heen te kijken en handelen en onze kennis van wat er elders in de kunst en cultuur in Nederland en daarbuiten gebeurt, hebben we er samen met heel veel spelers in het culturele veld voor kunnen zorgen dat kinderen en volwassenen zich in Fryslân allemaal kunnen ontwikkelen tot culturele burgers met voldoende bagage om met trots, creativiteit, verbeelding en oog voor schoonheid hun plek te vinden in - en om te gaan met de wereld van vandaag en morgen.

Uitvoering beleidskader provincie (provinciale opdracht)

2021 – 2024

De provincie zet zich in voor een bloeiend cultureel leven dat zorgt voor beweging in de Friese samenleving. Dat doet de provincie met vijf programmalijnen: 1) voor culturele producties die passen binnen LF2028 2) voor vernieuwende initiatieven die een bijdrage leveren aan maatschappelijke vraagstukken 3) door kunst en cultuur bereikbaar te maken voor iedereen 4) het vertellen van verhalen in Fryslân en 5) het verbinden van erfgoed en cultuur.

Het doel van cultuurparticipatie is de toegankelijkheid van cultuur en de cultuurdeelname bij zoveel mogelijk mensen te vergroten. Daarvoor zet de provincie in op cultuureducatie, amateurkunst en andere activiteiten die de actieve en passieve deelname aan kunst en cultuur vergroten. Zij kijkt daarbij verder dan naar kunst en cultuur alleen. Zo noemt ze ook het snijvlak van cultuur en zorg en welzijn. Daarnaast ziet de provincie de waarde van lokale culturele productie als bijdrage aan de leefbaarheid (participatie, ontmoetingsplaatsen, sociale verbanden). Zo is ook de amateurkunst van belang voor het culturele klimaat en de brede welvaart in heel Fryslân.

Cultuureducatie krijgt een extra accent in het provinciale beleid. Alle kinderen in Fryslân moeten in aanraking komen met kunst en cultuur. Daarbij maakt de provincie ook gebruik van de landelijke regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (uitgevoerd via het Fonds voor Cultuurparticipatie), die van 2021 tot 2024 al voor de derde keer van kracht is (Kultueredukaasje mei Kwaliteit (KEK).

Keunstwurk is de ondersteunende organisatie voor mienskipinitiatieven en amateurkunst, cultuurparticipatie, cultuureducatie en talentontwikkeling en voert daarmee het provinciale beleidskader Nij Poadium in 2021 – 2024 mede-uit. Keunstwurk ondersteunt makers, scholen, initiatieven en organisaties die met cultuureducatie en -participatie en amateurkunst kunst en cultuur bereikbaar en toegankelijk maken voor iedere inwoner in Fryslân. Keunstwurk werkt binnen de programmalijn *Kultuer yn 'e mienskip* en draagt bij aan de sociale leefbaarheid en het cultureel klimaat in Fryslân. Keunstwurk is ook de organisatie die binnen deze programmalijn uitvoering geeft aan cultuureducatie.

Daarnaast heeft Keunstwurk in samenwerking met culturele organisaties in de provincie twee andere programma's opgesteld die bijdragen aan een sterke culturele sector: Talentontwikkeling (Zicht op talent 2021-2024) en Beeldende Kunst en Design (Nieuwe Verbindingen in kunst en design 2021-2024)¹.

⇒ *We voeren (met partners) het beleidskader provincie (provinciale opdracht) 2021-2024 uit.*

---

¹ Beide programma's zijn afhankelijk van aanvullende financiering. Het programma Zicht op Talent ligt ter beoordeling voor bij de provincie (mei 2020), voor het programma Nieuwe verbindingen in beeldende kunst en design moet nog financiering worden gezocht.

Aansluiten bij ontwikkelingen

Keunstwurk heeft zich de afgelopen jaren volop ontwikkeld. Soms was onze rol vooral dienstbaar en ondersteunend. Op andere momenten juist eerder die van aanjager, verbinder en partner. Terugkijkend zien we dat het tijd is om stil te staan bij wat voor organisatie we in de komende jaren willen zijn en hoe we bijdragen aan de ontwikkeling van de culturele sector op weg naar 2024. Welke rol gaan we pakken? Wat doen we precies, welk verschil maken we en voor wie allemaal?

Keunstwurk is ontstaan vanuit de vraag van en het werk voor het culturele veld. Dat is onze kracht. Die vraag verandert en ons werk verandert mee. Om voor culturele instellingen, amateurverenigingen, scholen, talenten, cultuurmakers, amateurs en professionals het steunpunt bij uitstek te zijn, ontwikkelen we onszelf continu. In dit beleidsplan voor de periode 2021-2024 geven we aan welke positie we de komende jaren willen gaan bereiken en wat wij daarvoor gaan doen.

Hiervoor hebben we op basis van onze visie op kunst en cultuur en ontwikkelingen in de sector een aantal speerpunten geformuleerd die van belang zijn voor de ondersteuning van kunst en cultuur in Fryslân in de komende vier jaar.

De culturele sector in Fryslân

Kunst en cultuur is overal!

In de schouwburg en het museum, maar ook in het klaslokaal, in het dorps huis en op straat: kunst en cultuur maakt deel uit van ons leven. Het brengt mensen verder en versterkt onze identiteit, de Friese identiteit. Een boek lezen, muziek maken, door het landschap lopen, genieten van theater, een film kijken of samen zingen in een koor. Kunst en cultuur is overal.

⇒ *We geloven in een brede en integrale opvatting van kunst en cultuur. Kunst en cultuur is niet alleen mooi, zinvol en leuk, maar heeft ook een maatschappelijke functie. Kunst verwondert, verrast, confronteert, nodigt uit tot zelfreflectie en verbeelding en geeft mensen de mogelijkheid zich te uiten.*

Midden in de mienskip

Kunst en cultuur staan niet naast, maar middenin de Friese samenleving. Kunst en cultuur bieden mensen mogelijkheden om zichzelf te ontwikkelen, met elkaar in contact te komen, vorm te geven aan hun eigen leefomgeving en mee te doen over de grenzen van levensgebieden, culturen en maatschappelijke terreinen heen. Kunst en cultuur bevorderen de dialoog tussen mensen en houden zo de samenleving leefbaar. Kunst en cultuur zijn ook een vliegwiel voor creativiteit, ondernemerschap en andere vaardigheden die hard nodig zijn om veranderingen tot stand te brengen en je te kunnen onderscheiden in de globaliserende wereld van vandaag.

- ⇒ *Wij staan als Kunstwurk midden in de mienskip zodat we vraaggericht kunnen werken en de kracht van kunst en cultuur door de mienskip kan worden benut.*

Drager van Friese identiteit

Kunst en cultuur zijn een belangrijke drager van de Friese identiteit. Die is zichtbaar in het landschap, in de weidsheid, de ruimte voor creativiteit, de kleinschaligheid en fijnmazigheid van het Friese platteland en de Waddeneilanden en in de manier waarop Friezen met elkaar samenleven. Door kunst en cultuur midden in de realiteit van alledag te plaatsen en verbinding en confrontatie aan te laten gaan met maatschappelijke thema's, mensen en verhalen, ontstaan er nieuwe perspectieven op dat wat Fryslân tot Fryslân maakt. Culturele identiteit is niet iets wat je overkomt, maar wat je samen maakt.

- ⇒ *We stimuleren als Kunstwurk dat kunst en cultuur een eigen, actieve bijdrage leveren aan de identiteit en het verhaal van Fryslân.*

Levenslange culturele loopbaan

Het is belangrijk dat inwoners van Fryslân in alle fases van hun leven in de gelegenheid zijn om deel te nemen en mee te doen aan cultuur. Alleen zo kunnen mensen zich ontwikkelen tot culturele burgers die een volwaardige plek in de samenleving innemen. De ontwikkeling tot cultureel burger is een proces van jaren. Dat loopt vanaf de eerste kennismaking op school tot de kunstbeoefening in de vrije tijd op volwassen leeftijd. Sommigen gaan een stap verder en ontwikkelen zich tot professioneel kunstenaar.

- ⇒ *We werken mee aan een inclusieve, uitnodigende, toegankelijke en uitdagende culturele sector in Fryslân en de fijnmazige culturele infrastructuur die daarvoor nodig is.*

Basis en top hebben elkaar nodig

Zonder brede basis in de kunst en cultuur geen topsector en toptalent en zonder top geen brede basis. Talentontwikkeling volgt vier fases: kennismaking, verkennen, verdiepen en professionaliseren. Die vier fases hangen onderling met elkaar samen. Talent komt alleen tot bloei als er een rijke humuslaag is waarin het kan ontkiemen en wordt gevoed. Op zijn beurt is toptalent nodig om nieuwe deelnemers te inspireren. Geen professionele carrière zonder een breed en uitdagend aanbod voor cultuurparticipatie en geen enthousiasme bij kinderen en jongeren zonder inspirerende voorbeelden.

- ⇒ *We ondersteunen en stimuleren een brede basis en maken een verbinding en begeleiding naar de top om een goede samenwerking tussen basis en top mogelijk te maken.*

Fryslân als collectief van regio's

Fryslân kent een smalle maar wel diverse culturele infrastructuur. Het is ook een provincie met verschillende kernen met elk een eigen gezicht.

Een provincie bovendien met regionale netwerken van kleinschalige voorzieningen en een rijkdom aan amateurkunst met talloze verenigingen en iepenloftspullen. Zij zijn de kracht en de motor van Fryslân. Door de culturele keten in en vanuit de regio te versterken en de regionale netwerken te versterken, kunnen deze netwerken cultuurparticipatie voor iedereen mogelijk maken, dichtbij en herkenbaar. In onder meer dorps- en buurthuizen, bij verenigingen, korpsen, scholen, bibliotheken en centra voor de kunsten kan iedereen met kunst in aanraking komen. Door de netwerken onderling en met cultuureducatie en de *meimakers* te verbinden, kunnen ze ook enthousiasme genereren om buiten schoolverband met kunst en cultuur bezig te gaan. Dan ontstaan plekken waar jongeren hun talent ontdekken en worden de kernen startpunten voor talentontwikkeling.

⇒ *We benutten de kleinschaligheid en eigenheid van de regio als kracht en motor voor een toegankelijke, complete en samenhangende Friese culturele infrastructuur.*

Kracht van kunst in andere domeinen

Om de kracht van kunst in te kunnen zetten voor maatschappelijke en sociale vraagstukken, is het van belang kunst en cultuur in brede zin te bekijken en te betrekken. Het gaat niet alleen om de intrinsieke waarde van kunst, maar bijvoorbeeld ook om het maakproces, de plek waar wordt uitgevoerd of gepresenteerd, de organisatie eromheen en het effect op het publiek.

Om de waarde van kunst voor de samenleving te stimuleren, is bewustwording van die waarde nodig. Ook het nieuwe landelijke meerjarige programma Cultuurparticipatie gaat hiervan uit. Door bruggen te slaan tussen de kunstsector en andere maatschappelijke domeinen, ook waar dit niet vanzelfsprekend is, ontstaan kansen. Die liggen bijvoorbeeld in de verbinding met de mienskip, sociale inclusie, krimp en circulariteit in combinatie met de creatieve/maak industrie en duurzaamheid. Die verbindingen komen niet vanzelf tot stand. Met inspirerende projecten en door het creëren van mogelijkheden voor ontmoeting en inspiratie, worden cultuurmakers en bewoners zich bewust van het verschil dat cultuur en met name *community art*, kan maken bij maatschappelijke vraagstukken in wijken en dorpen. Zoals projecten als *De Reis* en *Tijd voor talent* dat de afgelopen jaren hebben gedaan.

⇒ *We versterken de bewustwording van de waarde van kunst voor de samenleving bij maatschappelijke vraagstukken, ontwikkelen de methodiek van de Reis door, we verbinden kunst en cultuur meer met het sociaal domein en starten een productiehuis Community Art waar makers, kunstenaars en maatschappelijke vraagstukken elkaar ontmoeten. .*

De kracht van cultuureducatie

Goed onderwijs kan niet zonder cultuureducatie. Het is een onmisbaar onderdeel van de brede vormende opdracht die scholen hebben. Cultuureducatie laat kinderen kennismaken met schoonheid en met de cultuur waarin ze opgroeien. Zij daagt ook uit tot het ontwikkelen van een creatieve en onderzoekende houding, die niet alleen een verrijking is voor individuele leerlingen, maar waaraan ook

de samenleving behoefte heeft. In Fryslân is hard gewerkt aan vernieuwend en aantrekkelijk cultuuronderwijs in de scholen. Met succes.

Kunst en cultuur en primair onderwijs hebben elkaar vooral dankzij de *meimakers* gevonden. Door die verbinding goed te benutten en als voorbeeld te stellen voor het voortgezet onderwijs kunnen nog meer leerlingen in Fryslân profiteren van aansprekende cultuureducatie waaraan leerkrachten plezier en inspiratie ontleen en die een belangrijke bijdrage levert aan de ontwikkeling van culturele burgers die de waarde van cultuur kennen voor hun eigen leven en de maatschappij.

⇒ *We bieden elk kind in Fryslân de kans in het basis- en voortgezet onderwijs een palet van kunst, cultuur en (moeder) taal te laten beleven, zijn culturele omgeving te leren kennen en zijn eigen verhaal en artistiek-creatieve kracht te ontdekken en ontwikkelen, voor zijn eigen welzijn en voor de brede welvaart van Fryslân.*

Werken aan de legacy

De belangrijkste ontwikkeling in de culturele sector in de afgelopen periode was 2018, het jaar waarin Fryslân en Leeuwarden Culturele Hoofdstad van Europa waren. We hebben Fryslân hiermee stevig op de culturele kaart gezet. Niet alleen voor de inwoners van Fryslân en Nederland. Ook de rest van Europa (en de wereld) hebben we laten zien wat onze provincie te bieden heeft en hoe Leeuwarden en Fryslân zich onderscheiden van vergelijkbare regio's en steden. Beter zorgen voor elkaar, beter zorgen voor onze aarde en groter durven dromen. In straten, op pleinen, in weilanden, op meren, in kerken, theaters en musea hebben we de mooie verhalen van Fryslân gedeeld. Verhalen die de moeite waard zijn om te vertellen. Verhalen die onze geschiedenis blootleggen, die de vragen van deze tijd benoemen en die richting geven voor de toekomst. Het programma kreeg lovende kritieken, van de bezoekers en van de pers. Internationaal stonden we in de spotlights. Fryslân heeft de weg vooruit gevonden.

Maar we zijn er nog niet. Als we Fryslân willen doorgeven aan de generatie van 2028 is er werk aan de winkel. Daarom moeten we met zijn allen door, met de lessen die met de LF2018 zijn geleerd en de samenwerkingen die zijn ontstaan. We moeten de blijvende impact op onze omgeving, *mienskip* en economie, de *legacy* van LF2018, gebruiken. De weg die we zijn ingeslagen vervolgen. We laten Fryslân na aan de generatie die na ons komt en dat schept de verplichting om van onze plek de best mogelijke omgeving te maken. Een provincie waar mensen graag wonen. Een sterke Europese regio waar een scheppende, circulaire economie genoeg werk biedt voor iedereen. Die voorop loopt in het vinden van regionale oplossingen voor de transitie die mondiale vraagstukken als klimaatverandering en zeespiegelstijging vragen. Waar een spannend artistiek en cultureel klimaat heerst. Waar iedereen meedoet, van dichtbij tot ver weg. Waarin we aan de wereld laten zien hoe je van een perifeer krimpgebied een gebied van kansen maakt. Hier kennen we elkaar en helpen we elkaar.

Dat moet en kan nog veel beter, als we in 2028 een sterk Fryslân willen doorgeven. Veel verschillende groepen mensen en sectoren hebben elkaar ontmoet, vonden redenen om samen te werken en hebben successen geboekt. In aanloop naar 2028 blijven we inzetten op deze *community's* en maken we nieuwe ontmoetingen mogelijk. Daar zijn gezamenlijke programma's voor nodig en een sterk netwerk van dromers en doeners.

⇒ *We grijpen de legacy aan om blijvende inhoudelijke effecten te realiseren, te verduurzamen en het culturele klimaat permanent te verstevigen. Dit doen we door als culturele partner LF2028 te ondersteunen met de opzet van triënnales, werkwijze de Reis, productiehuis Community art, Stipe, het mienskipsloket en het netwerk van jonge makers en kunstenaars.*

Helder profiel en duidelijke positie Keunstwurk

Als organisatie die bijdraagt aan de uitvoering van provinciaal beleid werken we aan onze speerpunten binnen de kaders van de provincie. Naar aanleiding van een aangenomen amendement door Provinciale Staten in 2018 heeft adviesbureau Blueyard, in opdracht van de provincie, een inventarisatie en evaluatie uitgevoerd naar de steunfuncties cultuur in Fryslân. De uitkomst is dat de steunfunctieorganisaties zoals Keunstwurk een belangrijke rol spelen in het culturele ecosysteem. Ze zijn van essentiële betekenis voor het functioneren van het netwerk van kunstdisciplines en voor de culturele infrastructuur. En ondersteuning is een onontbeerlijk onderdeel van een bloeiend cultureel klimaat. Het beeld uit het onderzoek van Blueyard is dat de ondersteuning van het culturele veld in Fryslân goed georganiseerd is. De organisaties worden goed beoordeeld en voldoen grotendeels aan de vraag.

Een aandachtspunt dat naar voren komt is de positionering zodat voor gebruikers duidelijker is waarvoor ze wel en niet bij een organisatie terecht kunnen. Dit laatste geldt ook voor Keunstwurk. Blueyard adviseert om de ondersteunende taken te richten op het versterken en vernieuwen van het culturele ecosysteem. In het advies stelt Blueyard bijvoorbeeld dat de focus op cultuureducatie en ondersteuning van talentontwikkeling als aanvulling en in verbinding met het bestaande culturele ecosysteem een belangrijke taak is voor Keunstwurk. Een andere belangrijke taak voor Keunstwurk is de informatievoorziening, deskundigheidsbevordering en netwerkvorming voor makers en het amateurleven. En Blueyard adviseert dat Keunstwurk beide taken op moet pakken met de inzet van het ondernemerschap dat ons kenmerkt.

Het advies van Blueyard, overgenomen door de provincie, nemen wij ons natuurlijk ter harte. Sterker nog wij zien het als een uitdaging om onze positie en ons profiel duidelijk te maken binnen de culturele sector en mee te ontwikkelen met de behoeften en de groei van die sector. De opdracht aan Keunstwurk is om onze rol in de culturele sector goed te beschrijven en per werkgebied en taak de doelen kwalitatief en kwantitatief uit te werken.

Ook is het van belang dat wij heldere afspraken maken met de instellingen waarmee wij samenwerken zoals de lokale centra voor de kunsten en onze regiopartners, maar ook de scholen.

Uitvoeringskader provincie

De provincie heeft ons op basis van het advies van Blueyard ook een uitvoeringskader meegegeven voor de invulling van onze ondersteuningsfunctie amateurkunst en mienships initiatieven (hierna steunfunctie) voor de realisatie van de ambitie Kultuer yn 'e mienskip uit Nij Poadium om kunst en cultuur voor alle Friezen bereikbaar en toegankelijk te maken via cultuureducatie, -participatie en amateurkunst.

De steunfunctie heeft als doel de cultuursector duurzaam te versterken. De provincie gaat daarbij uit van de kennis en kunde van Keunstwurk. Essentieel voor het duurzaam versterken van de cultuursector is dat de kennis en kunde wordt overgedragen aan 'het veld'². Keunstwurk moet als streven hebben dat iedere culturele organisatie op een punt komt dat ze de ondersteuning niet langer nodig heeft. Wanneer de ondersteuning voor de ene organisatie overbodig wordt, zal de volgende organisatie ontstaan en een verzoek doen op ondersteuning, om vervolgens ook weer zonder te kunnen. Dit verloop waarborgt het bestaansrecht van de steunfunctie.

Naast het uitvoeringskader van de provincie en de aanbevelingen die Blueyard ons via de provincie meegeeft, heeft Keunstwurk ook zelf klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd en een behoeftepeiling gedaan. Uit het onderzoek (2019) blijkt dat onze klanten over het algemeen tevreden zijn over de medewerkers en er vertrouwen is in de deskundigheid die Keunstwurk in huis heeft. Er is veel waardering voor de rol als penvoerder met regie en coördinatie voor grote projecten zoals de Friese Dansdagen, Groot Dromen, vandaag beginnen, Tijd voor Talent, de Reis, Artist in Space en de Noordelijke cultuurlening. In de algemene beeldvorming van Keunstwurk als organisatie is nog winst te behalen. Dat geldt zowel de concrete invulling van onze adviserende en ondersteunende rol als het aanbod van de diensten en instrumenten die deze rol moeten vervullen.

Uit de behoeftepeiling komt een grote vraag naar voren naar mogelijkheden voor ontmoeten, verbinden, ideeënuitswisseling en debat, zowel voor cultuurmakers zelf als om kunst en cultuur zichtbaarder te maken in de mienskip. Ook het zorgen voor een vitale culturele sector waarin kunstenaars en professionals hun werk kunnen doen, kunst en cultuur als vaste waarde in het voorzieningenniveau in de provincie behouden blijven en waarin partijen elkaar weten te vinden en elkaar versterken wordt veel genoemd. Wat ook wordt genoemd is het belang van kunst & cultuur voor leefbare dorpen en wijken en voor bezigheden voor ouderen in wijken en dorpen.

---

² Onder 'Het veld' wordt verstaan: uitvoerende- en producerende instanties, makers en instellingen.

Verder is er behoefte aan de inzet van onze kennis en ons netwerk voor het stimuleren van vernieuwing, aanjagen van interdisciplinaire projecten en de ondersteuning van de professionalisering van beeldende kunstenaars. Daarnaast wordt ondersteuning aan het brede amateurkunstveld genoemd waaronder een algemeen verbindend platform voor de amateurwereld, ondersteuning aan amateurtoneel, muziekdocenten, muziekverenigingen, amateurkoren en het bieden van ondersteuning bij fondsenwerving. En zowel door het onderwijs als door het culturele veld wordt de ondersteuning van cultuureducatie - en met name de inzet van de *meimakers*- genoemd als aanbod dat voorziet in een behoefte. We verwerken de uitkomsten van de behoeftepeiling in de afzonderlijke deelplannen.

Kortom we gaan deze uitdagingen en behoefte aan ondersteuning aan en dit geeft richting aan de uitwerking van ons beleid en activiteiten voor 2021-2024.

⇒ *Wij zorgen ervoor dat de positie en het profiel van Keunstwurk als ondersteunende instelling helder en duidelijk zijn voor de culturele sector en in het onderwijs van Fryslân.*

Beleid Keunstwurk 2021-2024

Missie

Keunstwurk ondersteunt de *mienskip* in Fryslân als kennis-, advies- en netwerkorganisatie voor cultuureducatie, amateurkunst, cultuurparticipatie, talentontwikkeling en de professionele kunsten. Keunstwurk richt zich op de ontwikkeling van creativiteit en talent voor jong en oud en het scheppen van meer mogelijkheden hiervoor in Fryslân. Keunstwurk is een vraaggerichte organisatie die kennis en kunde in huis heeft en actief deelt, ondersteunend en initiërend werkt en zorgdraagt voor verbinding en ontwikkeling. We werken in opdracht van de provincie Fryslân proactief aan een sterke, toegankelijke en toekomstbestendige culturele sector en gaan hierbij in de volle breedte constructieve samenwerkingen aan met het onderwijs, amateurverenigingen, culturele instellingen, professionals en maatschappelijke organisaties.

Visie

Wij gaan voor een brede en integrale opvatting van kunst en cultuur, zodat de kracht van kunst en cultuur bij het vinden van nieuwe oplossingen voor maatschappelijke en sociale vraagstukken door en voor de mienskip kan worden benut. We versterken de bewustwording van deze kracht en stimuleren en verbinden kunst en cultuur met het maatschappelijke en sociaal domein.

We werken mee aan een inclusieve, uitnodigende, uitdagende, toegankelijke, samenhangende en complete culturele sector in Fryslân - van brede basis tot top - en de fijnmazige culturele infrastructuur die daarvoor nodig is. Hiervoor benutten we de kleinschaligheid en eigenheid van de regio's.

We gaan door met de succesvolle aanpak van cultuureducatie in onze provincie en breiden die verder uit door samen met kunstencentra, kunst en cultuurpartners in de regio, kunstenaars, onderwijsinstellingen, festivals, taalpartners en podium- en innovatiepartners te werken aan een sterk ecosysteem voor cultuureducatie dat goed kan inspelen op de voortdurend veranderende vragen uit de maatschappij en de wereld.

We grijpen de legacy aan om blijvende inhoudelijke effecten te realiseren, te verduurzamen en het culturele klimaat permanent te verstevigen. Dit doen we door met en voor LF2028 initiatieven uit de mienskip te stimuleren en te ondersteunen en te verbinden met de maatschappelijke thema's waaraan LF2028 werkt.

Keunstwurk gaat vol vertrouwen de toekomst aan en zet alles in om de bloei van de culturele sector in Fryslân te ondersteunen en het culturele ecosysteem van Fryslân vitaal en compleet te houden. Dit vraagt extra inspanning nu Covid-19 vooral in de culturele sector klappen uitdeelt.

Keunstwurk ontwikkelt mee met de vraag en de ontwikkelingen in de provincie en verbindt de provincie met ontwikkelingen buiten Fryslân. Met inzet van onze kennis en kunde en met onze flexibiliteit en ons ondernemerschap ondersteunen wij de culturele sector, het onderwijs en de mienskip. Met als doel de kunst en cultuur en de leefbaarheid sterker te maken, meer mensen in aanraking te laten komen met kunst en cultuur, alle kinderen via de scholen kennis te laten maken met kunst en cultuur en de participatie te vergroten. Samen met onze partners willen we cultuur in Fryslân zichtbaar maken, ook in Noordelijk en landelijk verband.

Wij zorgen ervoor dat de positie en het profiel van Keunstwurk als ondersteunende instelling helder en duidelijk zijn voor de culturele sector en in het onderwijs van Fryslân.

Doelen

De provinciale beleidsdoelen die Keunstwurk mede-realiseert zijn:

- ⦿ Het bijdragen aan kwalitatief hoogwaardige cultuureducatie in het onderwijs voor alle kinderen en jongeren in de provincie.
- ⦿ Het bijdragen aan de ontwikkeling van talent van jong en oud.
- ⦿ Het bijdragen aan een innovatieve, toegankelijke en toekomstbestendige structuur voor amateurkunst.
- ⦿ Het bijdragen aan een actieve cultuurparticipatie waarbij de cultuurdeelname bij zoveel mogelijk groepen is vergroot.
- ⦿ Het bijdragen aan de legacy van Leeuwarden-Fryslân 2018.
- ⦿ Het bijdragen aan crossovers tussen kunst en cultuur en het sociaal domein.
- ⦿ Het bijdragen aan ontwikkeling en zichtbaarheid van de professionele kunsten.

In de afzonderlijke deelplannen amateurkunst & Stipe, cultuureducatie, talentontwikkeling & beeldende kunst & design werken we de doelen concreet uit. De uitdaging voor Keunstwurk is om hier gezamenlijk met partners uit het culturele veld aantrekkelijke programma's voor te ontwikkelen en daarin duidelijk te maken waar onze rollen en ondersteuning uit bestaan.

Waarden Keunstwurk

Keunstwurk wil de culturele mienskip in Fryslân zo goed mogelijk ondersteunen. Dat doen wij vanuit vijf kernwaarden (extern en intern):

- ⦿ **Betrokken:** wij hebben een grote verbondenheid met kunst en cultuur in de Fryske mienskip en handelen met hoofd, hart en handen vanuit die betrokkenheid.
- ⦿ **Inclusief:** wij werken indirect voor alle inwoners en bezoekers van Fryslân. Degenen mét en vóór wie we werken staan centraal, niet wij. Keunstwurk werkt ondersteunend, dienstverlenend, inclusief en klantgericht.
- ⦿ **Samen:** wij tonen betrokkenheid bij alle mensen, partijen en partners waarmee we werken. Wij geloven dat het geheel meer oplevert dan de som der delen en pakken daarom vraagstukken gezamenlijk op. Keunstwurk gaat actief partnerschappen aan met organisaties uit verschillende sectoren en het onderwijs.
- ⦿ **Deskundig:** we kennen onze werkterreinen en koppelen die aan de vraag vanuit de mienskip, de culturele sector en de vraag vanuit de scholen.
- ⦿ **Kwaliteit:** Keunstwurk is intern en extern verantwoordelijk voor de kwaliteit van producten, diensten en processen. Keunstwurk borgt de kwaliteit in de organisatie door te evalueren, het formuleren van verbeterdoelstellingen en het plannen en controleren van de uitvoering.

Werkwijze en rollen Keunstwurk

Alles wat Keunstwurk doet begint bij een vraag van de school, deelnemers, de culturele sector, maatschappelijke organisaties en overheden. Die vraag wordt door ons verdiept, aangewakkerd, geïnitieerd en wij gaan ernaar op zoek door midden in de mienskip en dicht bij de doelgroepen te staan en aanwezig te zijn in elke regio van de provincie. Wanneer de vraag nog niet helemaal helder is, helpen wij deze scherper te krijgen en te koppelen aan anderen die dezelfde vragen hebben. Wij ondersteunen bij het vinden van antwoorden en het bedenken van oplossingen en acties. Wij werken activerend door het ondernemerschap, de zichtbaarheid, het bereik en oplossend vermogen van organisaties en mensen aan te spreken. Waar nodig wijzen wij actoren in het veld op de taken die kansrijk zijn. Bij alles wat wij doen werkt Keunstwurk samen en verbindt de expertise, kennis en netwerken in het veld.

In onze werkwijze vervullen wij vier rollen, waarbij het uitvoeringskader van de provincie als leidraad is genomen:

- ⦿ Observant
Keunstwurk staat midden in het veld en signaleert witte vlekken en knelpunten en legt deze voor aan alle betrokkenen. In overleg met hen brengt Keunstwurk onderwerpen en disciplines onder de aandacht bij derden. Keunstwurk stimuleert betrokkenen om oplossingen te bieden en projecten te ontwikkelen.

Voorbeeld: We stimuleren en versterken regionale netwerken die in staat zijn te vernieuwen

🕒 Kennisdeler

Keunstwurk verzameld, ontwikkelt, ontsluit en bundelt kennis en kunde over kunst en cultuur, cultuureducatie en de culturele sector. Die kennis en kunde bestaat uit informatie over de culturele sector in Fryslân en over landelijke en internationale ontwikkelingen. Keunstwurk verbindt en deelt die kennis en kunde actief met de culturele sector en het onderwijs in de provincie. Daarnaast brengt Keunstwurk regionale ontwikkelingen in de culturele sector onder de aandacht van andere regio's in Nederland en landelijke cultuurfondsen, kennisinstituten en brancheverenigingen.

Voorbeeld: We informeren het culturele veld actief over actuele ontwikkelingen en regelingen rondom vb cultuurparticipatie en corona en werken samen aan nieuwe kansen die bijdragen aan behoud van een vitale sector.

🕒 Verbinder / aanjager

Keunstwurk overziet de initiatieven en ontwikkelingen in alle regio's van de provincie, verbindt kennis aan de praktijk, verbindt de verschillende spelers in het culturele veld en in het onderwijs. Keunstwurk is actief in de provincie en koppelt en ondersteunt netwerken, brengt deze op gang en stimuleert zo de samenwerking in de culturele sector en in de regio met onze regiopartners.

Voorbeeld: De meimakers zorgen voor innovaties in het onderwijs die landelijk opvallen.

🕒 Ondersteuner

Keunstwurk ondersteunt en adviseert het culturele veld, de mienskip en het onderwijs en signaleert de ontwikkelingen in de sector. Keunstwurk werkt vraaggericht en neemt zelf initiatief om te adviseren over vraagstukken van alle betrokkenen. Keunstwurk kan het culturele veld, de mienskip en het onderwijs ook bijstaan in het bepalen en formuleren van vraagstukken en opgaven.

Voorbeeld: We werken op een nieuwe manier samen met de koepels voor amateurkunst om vernieuwing en vitaliteit te stimuleren.

Samenwerking

We geloven in de kracht van samenwerking. We willen met samenwerken bereiken dat we elkaar versterken, effectiever werken en sneller kunnen vernieuwen en innoveren. Samenwerking ziet Keunstwurk niet als doel, maar als middel op vele terreinen zoals:

- **Samenwerking met nieuwe doelgroepen:** zelfstandige cultuurprofessionals, jonge makers, nieuwkomers via het netwerk PIMP, ouderen.
- **Lokale samenwerking:** met de nieuwe werkwijze binnen het programma KEK is de samenwerking met de eerstelijns instellingen geïntensiveerd. Dit wordt door deze instellingen zeer gewaardeerd. Op deze ingeslagen weg gaan we de komende jaren doorbouwen door meer regionaal te gaan werken met inzet van meimakers en cultuurverbinders. Door lokaal inhoudelijk goed samen te werken creëren we ruimte voor versterking en innovatie en kunnen we onze ondersteuning gericht inzetten. Onze regiopartners zijn: Kunstkade, schouwburg De Lawei, Cultuur Kwartier Sneek, Kunst&coo, Ateliers Majeur, Seewyn, de Wâldsang, Opus3 en it Toanhûs. Aan de hand van het Kunstenetwerk C-10 zoeken we elkaar regelmatig op.
- **Provinciale samenwerking:** versterken van de provinciale samenwerking met onder meer Arcadia, Tryater, Fries Museum, Afûk, LF2028, Nootstroom, Ferwerda Academie, Tresoar, Cedin, New Noardic Wave, Friesland Pop, Pop Fabryk, Oerol, Neushoorn, Welcome to the Village, Explore the North, Opera Spanga, Oranjewoud Festival, Meeuw Jonge Theatermakers, de Harmonie, Natuurmuseum, Omrop Fryslân, Noordpool Orkest, Frysk Jeugd Orkest, Kamermuziek Schiermonnikoog, FERS, Jeugdcultuurfonds, Museumfederatie, Doarpswurk, de koepels voor amateurkunst OMF, STAF en Sako.
- **Interprovinciale samenwerking:** we willen de komende jaren de samenwerking met de steunfuncties Vrijdag, K&C en Compenta in Groningen en Drenthe uitbreiden. Dit zal via bestaande en nieuwe projecten tot stand komen. Het Noordelijke programma *We the North* willen we opnieuw als uitgangspunt nemen voor deze samenwerking. Ook gaan we onze samenwerking met NHL Stenden, Kunstacademie Minerva, Academie voor Popcultuur en Prins Claus Conservatorium intensiveren.
- **Landelijke samenwerking:** Keunstwurk streeft naar meer projectmatige en inhoudelijke uitwisseling met LKCA, Cultuur+Ondernemen, het Fonds voor Cultuurparticipatie, maar ook met collega-instellingen uit andere provincies via het netwerk Raad van 12.
- **Internationale samenwerking:** vooral door de nieuwe Europese netwerken via LF2028 ontstaan de komende tijd contacten op grotere schaal. Dit willen we vasthouden en uitbouwen. We worden onder meer lid van het internationale netwerk Amateo. Bovendien biedt internationale samenwerking aan onze medewerkers kansen om nieuwe kennis en netwerken op te bouwen.

We merken dat onze uitgangspunten voor goede samenwerking op veel fronten deuren heeft geopend. Wij willen onze verbindende en open benadering voortzetten de komende periode.

Programma's/plannen 2021-2024

Keunstwurk heeft voor de uitvoering van het beleid 2021-2024 samen met het culturele veld vier aantrekkelijke en urgente plannen opgesteld. Deze introduceren wij hierna op hoofdlijnen. In de plannen werken wij uit waarop we de komende jaren inzetten, welke doelen we willen halen en vanuit welke rollen wij dat doen. Inzet, doelen, resultaten en rollen zijn voorbereid in samenspraak met onze partners. Samen met het beleidsplan Keunstwurk dienen we nu twee deelplannen in: één voor amateurkunst en Stipe en één voor cultuureducatie. Eerder dienden wij ons plan Talentontwikkeling en Nieuwe Verbindingen in beeldende kunst en design in.

Cultuureducatie moet uitdagen

Cultuureducatie is een onlosmakelijk onderdeel van de brede vormende opdracht van het onderwijs. Het laat kinderen kennismaken met schoonheid en draagt bij aan het historisch besef van jongeren in Fryslân. Het daagt hen ook uit om een creatieve, onderzoekende houding te ontwikkelen. We vinden dat alle kinderen en jongeren in de provincie zich niet alleen op cognitief, sociaal-emotioneel en lichamelijk gebied optimaal moeten kunnen ontwikkelen, maar ook op cultureel en creatief gebied. De leerlingen van nu zijn immers de burgers die de Friese samenleving van 2030 en later moeten kunnen vormgeven.

KEK

In opdracht van het Ministerie van OCW is de regeling 'Cultuureducatie met Kwaliteit' (CMK) ontwikkeld om de kwaliteit van cultuuronderwijs in het primair onderwijs te borgen. In Fryslân hebben we de smaak goed te pakken met onze visie en werkwijze. Het programma is hier bekend als *KEK* (Kultueredukaasje mei Kwaliteit). *KEK* werkt aan vernieuwing van het curriculum en versterking van de relatie van het onderwijs met de cultuursector.

KEK heeft onder meer gewerkt aan een gezamenlijk referentiekader tussen cultuuraanbieders en scholen en doet dit nog steeds. Scholen zijn hierdoor beter geworden in het formuleren van de eigen vraag. Daarnaast zijn cultuuraanbieders beter geworden in het op maat ontwikkelen en aanbieden van producten. Op regionaal niveau zijn de banden tussen scholen en cultuurinstellingen aangehaald en is een aantal hechte gemeentelijke netwerken ontstaan. Scholen en cultuuraanbieders weten elkaar te vinden, vooral door de inzet van de *meimakers*.

In het nieuwe *CMK-plan (2021 - 2024)* gaan we daarom door met het inzetten van deze inspirerende en motiverende verbinders van onderwijs en cultuur. Hiermee willen we de regio's sterker maken. Daarbij geven we extra aandacht aan het duurzaam versterken van de kwaliteit van cultuureducatie, aandacht voor kansgelijkheid voor leerlingen en verdere professionalisering van leerkrachten, docenten en culturele partners. Daarnaast willen we verbreden naar het voortgezet onderwijs inclusief vmbo, maken we een stap met meertaligheid in het onderwijs en maken we de verbinding met Meer muziek in de Klas Lokaal Fryslân. We kiezen daarom voor een integrale aanpak cultuureducatie, wat uiteindelijk moet leiden tot een eco systeem cultuureducatie.

⇒ *De doelen voor Cultuureducatie zijn nader uitgewerkt in het plan Cultuureducatie. Voor de nieuwe CMK periode is het kader van het Fonds voor Cultuurparticipatie richtinggevend.*

Versterken amateurkunst

De helft van de inwoners van Fryslân houdt zich in zijn vrije tijd bezig met amateurkunst. Onze rijkdom aan muziekverenigingen, toneelverenigingen, iepenloftspullen en muzikanten geeft dynamiek en betekenis, biedt een sociale interactie en mogelijkheden tot culturele ontplooiing. De gretigheid vanuit de amateurkunstwereld om deel te nemen aan LF2018 events als de Reis, de opening en At the watergate was groot. Daar mogen en moeten we trots op zijn. Tegelijkertijd zien we dat veel amateurverenigingen het moeilijk hebben door onder meer vergrijzing, krimp en gemeentelijke bezuinigingen. Een aantal verenigingen draait nog steeds goed, maar er zijn er steeds meer die afslanken, gedwongen fuseren, ploeteren en soms helaas ook omvallen. Er gaat zo veel verloren, want actieve cultuurparticipatie is een belangrijke basis van de *mienskip* en van onze cultuur. Om het rijke verenigingsleven te behouden is vernieuwing nodig. Verenigingen moeten aansluiting vinden bij de veranderingen in de samenleving.

We willen de komende vier jaar samen met de koepels (OMF, SAKO en STAF) werk maken van meer vernieuwing in de amateurkunst. We willen nieuwe vormen van deskundigheidsbevordering ontwikkelen, een impuls geven aan jongerentheater en meer investeren in concepten als Under de toer, waar verbinding plaatsvindt tussen amateurs en professionals, tussen *community* en kunst, tussen jong en oud. Door te zorgen voor een goed evenwicht tussen langlopende en ad hoc activiteiten kunnen verenigingen een nieuwe rol krijgen in de samenleving. Zo kan ieder dorp beschikken over een amateurkunstvereniging of de nieuwe vorm die daarvoor in de plaats komt.

Versterken kunst en cultuur in het sociaal domein

We stimuleren de inbreng van kunst en cultuur in het sociaal domein. We dragen de nieuwe meerjarige regeling Cultuurparticipatie uit en ondersteunen concreet aanvragen voor deze regeling. Zo organiseren we in samenwerking met partners als het Landelijk Kennisinstituut voor Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA) inspiratiedagen over het inzetten van kunst voor maatschappelijke

vraagstukken. Bij Keunstwurk hebben we daar al veel ervaring mee opgedaan door middel van Grize Lok of theaterprojecten van De Reis zoals Molke, Buiten de Boot en De Kloof (Haring en Humus). Eerder ontwikkelden wij de succesvolle werkvorm van de community of practice. Hierbij komen initiatiefnemers van kunstprojecten met een maatschappelijk doel bij elkaar om van elkaar te leren en samen stappen te zetten in de ontwikkeling en uitvoering van het project. Deze werkvorm willen we binnen amateurkunst vorm geven. Ook willen we aandacht besteden aan literatuur en meertaligheid in combinatie met cultuurparticipatie. Een samenwerking met City of Literature werken we nader uit.

Regionale aanpak

De komende jaren (in ieder geval tot 2024) werken we met, in en vanuit de regio. We verbinden de amateurkunst en actieve cultuurparticipatie met de bestaande regionale platforms voor culturele ontwikkeling van kinderen en jongeren en nieuw aanbod voor talentontwikkeling (dat eveneens in de regio wordt georganiseerd). Zo ondersteunen wij sterke regionale culturele platforms en netwerken.

- ⇒ *Het doel van het programma amateurkunst is het bewerkstellingen van een bloeiend, inspirerend en dynamisch verenigingsleven van amateurkunst door verenigingen te ondersteunen in de noodzakelijke vernieuwing en georganiseerde en projectmatige amateurkunst elkaar te laten versterken, zodat beide een rol kunnen spelen als krachtig bindmiddel in de Friese samenleving. Dit doen we met de inzet van aanjagers in de regio.*
- ⇒ *Met een culturele landkaart van Fryslân brengen we alle regio's haarscherp in kaart waarmee we de netwerken, de witte vlekken en knelpunten in beeld brengen.*
- ⇒ *Onderdeel van het programma amateurkunst is Kunst versterkt, waarin we kunst en cultuur verbinden aan het sociaal domein. Ook maken we een verbinding met literatuur en meertaligheid in combinatie met cultuurparticipatie.*

Stipe

Het programma Stipe is ontwikkeld in 2016 in samenwerking met LF2018. Het programma diende als ondersteuningsinstrument bij de behandeling van de vele aanvragen van culturele mienskip-projecten die wilden deelnemen aan het programma LF2018.

Na 2018 is nagedacht over de verdere ontwikkeling van Stipe. In 2019 en 2020 is Stipe vooral ingezet om culturele initiatieven en culturele ondernemers uit de hele provincie te ondersteunen bij het maken van hun plannen en het vinden van financiering. Het programma heeft zijn waarde bewezen voor partijen die zijn geholpen. Stipe is echter nog niet algemeen bekend en de functie kan nog breder worden ingezet.

We willen Stipe, als onderdeel van de erfenis van LF2018, beter benutten voor culturele initiatieven in Fryslân die bijdragen aan de ontwikkeling van de cultuursector, cultuurparticipatie en/of de *mienskip*.

We richten ons in het bijzonder op culturele initiatieven en culturele ondernemers uit de mienskip. Hiervoor ontwikkelen we een stevig programma dat aansluit bij de programmalijn 'Kulteur yn'e mienskip' en het uitvoeringskader van de provincie Fryslân.

⇒ *We ontwikkelen een programma Stipe, waarbij we Stipe inzetten als de plek, het kloppend hart en hét loket voor ondersteuning van culturele initiatieven van en voor de mienskip.*

Beeldende kunst

Beeldende kunst geeft vorm aan de eigenheid van onze provincie en draagt bij aan onze identiteit en ons welzijn. Kunst verbindt bevolkingsgroepen en geeft een impuls aan regionale ontwikkeling en (sociale) innovaties. Kunst maken kan daarnaast bijdragen aan de mentale en fysieke gezondheid van mensen, aan de veerkracht van het individu en de samenleving als geheel.

Kunstenaars brengen Fryslân veel en andersom heeft de provincie hun ook veel te bieden. Niet voor niets voelen veel kunstenaars zich hier thuis. Traditioneel of modern, monodisciplinair of discipline-overstijgend, kunstenaars krijgen hier fysieke en mentale ruimte om solistisch of midden in de *mienskip* te werken. Daarmee krijgt de provincie sociaal-cultureel en artistiek-inhoudelijk een *boost*. Kunstenaars en ontwerpers kleuren onze provincie en leveren daarmee een grote meerwaarde. Om die meerwaarde te versterken, hebben beeldende kunstenaars en vormgevers een goede infrastructuur nodig en een vitale beroepspraktijk. Daaraan gaan wij de komende vier jaar werken. Door verbindingen en (internationale) netwerken te stimuleren, door vakinhoudelijke ondersteuning en ontmoetingen mogelijk te maken en door in te zetten op kunst in de openbare ruimte.

⇒ *We ontwikkelen een pakket aan ondersteuning voor beeldende kunst en design zoals geformuleerd in ons deelplan Nieuwe verbindingen voor beeldende kunst en design, dat werkt aan een sterke, stimulerende infrastructuur en een inspirerende en vitale beroepspraktijk. We gaan in gesprek met de provincie om de mogelijke financiering hiervan te verkennen.*

Talentontwikkeling

Iedereen heeft een persoonlijke behoefte om zich verder te ontplooiën en ontplooiing leidt tot welbevinden en zingeving. Het ontplooiën van talent op creatief en artistiek gebied maakt deel uit van de brede vorming van mensen, jong en oud. Zeker wanneer dit talent uitzonderlijk is en in staat eigen werk te ontwikkelen en publiek te raken. Twaalf jaar geleden was er in Fryslân amper een fysieke ontmoetingsplek voor creatief talent in de breedte. Voor erkenning, reuring, inspiratie en kennis moest je naar de Randstad en vele makers vertrokken.

Talentgroei vergt een voedingsbodem

Of talent zich optimaal kan manifesteren, hangt niet alleen af van de capaciteiten van het individu zelf. De omstandigheden waarin een talent opgroeit, zijn zeker zo belangrijk. Talent heeft een vruchtbare voedingsbodem nodig. Een humuslaag. De kiem daarvoor wordt al vroeg gelegd. Talent kan niet zonder herkenning, training, scholing, podium en voorzieningen om tot bloei en volle wasdom te komen.

Fryslân is een plek waar talenten van basisscholen tot en met de seniorencomplexen worden gescout. Met het plan *Zicht op talent* gaan we door met het talentontwikkelingsprogramma Fulkaan voor niet pop-gerelateerde muziek, maar dan breder. We ontwikkelen complete en toegankelijke routes voor muzikalenten vanuit de regio. Daarnaast zijn er excellentietrajecten en creëren we kansen om binnen Fryslân te leren en te maken en de opbrengst internationaal te laten zien.

⇒ *We werken mee aan een goed ecosysteem voor talentontwikkeling zodat talent niet meer naar de Randstad hoeft en wil voor erkenning, kennis en inspiratie, maar in de provincie tot wasdom kan komen om als beginnend professional, al dan niet permanent, weer een bijdrage te kunnen leveren aan de ontwikkeling van nieuwe talenten. We gaan in gesprek met de provincie om de mogelijke financiering hiervan te verkennen.*

Organisatie

We gaan ons in de komende vier jaar nog meer ontwikkelen tot kennisplatform, aanjager en verbinder voor de culturele sector, cultuureducatie, (aankomend) professionals en amateurs. We ondersteunen scholen met de inzet van meimakers, cultuurverbinders in de regio verbinden en ondersteunen kunst en cultuur in de regio en zorgen voor de amateurkunstverenigingen van de toekomst. Stipe is het open netwerk, het kloppend hart en de plek waar vraaggericht ondersteuning aan culturele initiatieven wordt geboden. Dit betekent dat we verbinden en ondersteunen en dat we weten wanneer we kunnen loslaten.

Dat vraagt andere competenties van onze medewerkers. We gaan ons meer richten op verbinden, delen en ondersteunen. We willen transformeren van spin naar bij. De spin zit in zijn web en wacht tot hij beet heeft, de bij vliegt rond en gaat van bloem naar bloem, waarbij voortdurend kruisbestuiving plaatsvindt. Daarvoor zetten we een (intern) scholingsprogramma op.

We groeien toe naar een nieuw organisatiemodel van Keunstwurk. De directeur is eindverantwoordelijk en werkt met een kleine staf. De functiestructuur bestaat onder meer uit cultuurverbinders, aanjagers, projectleiders, project coördinatoren, medewerkers ondersteuning in de vorm van creatief producenten. We leggen de verantwoordelijkheid lager in de organisatie op het niveau van de medewerkers.

Er is een flexibele organisatiestructuur en een flexibele overlegstructuur. Binnen die structuur zijn drie teams actief: cultuureducatie, cultuurparticipatie en innovatie. Per team werken we de plannen uit in jaarplannen, budget, planning, resultaten en taakverdeling. Ook willen we intern meer verbinding tot stand brengen tussen cultuureducatie, Stipe, innovatie, amateurkunst, cultuurparticipatie en beeldende kunst. Dit geven we vorm door in verschillende tijdelijke samenstellingen aan de hand van scrumteams te gaan werken. Inhoudelijk overleg vindt plaats op initiatief van medewerkers. Inhoud, doelstelling en doelgroep bepalen de samenstelling van de groep en de frequentie van het overleg. Er is gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het geheel. Leren van jezelf, leren van elkaar en leren van experts zijn de uitgangspunten. We bundelen onze kennis en wisselen succesvolle werkvormen uit. Kortom er vinden de nodige organisatieaanpassingen plaats en onze manier van werken richten we anders in, waarover wij de provincie op de hoogte zullen houden.

Daarnaast zullen we gaan kijken naar huisvesting. Mede vanwege corona is onze kijk op huisvesting, manier van organiseren en het hebben van een vaste centrale uitvalsbasis aan verandering onderhevig. De komende tijd gaan we ons oriënteren wat de mogelijkheden zijn. Bij het opstellen van ons beleid 2021- 2024 hebben wij daar een begin mee gemaakt.

Belangrijk voor het realiseren van onze visie voor 2024 is dat we een betrouwbare partner zijn. Een partner die de vinger aan de pols houdt, die anticipeert op ontwikkelingen in de sector en in de samenleving. Die kansen voor de culturele keten ziet en stimuleert om de kansen te verzilveren. Maar ook een partner die luistert en de vraag van de keten en van individuele klanten centraal kan stellen.

⇒ *We willen ons ontwikkelen tot ondersteunende partner van amateurkunstverenigingen, het onderwijs, culturele organisaties en instellingen, makers en professionals. Een partner die verbindt, stimuleert, uitdaagt en motiveert, maar ook een partner die luistert, vraaggericht werkt en waarop de culturele keten kan bouwen.*

Communicatie, publiciteit en marketing

De afgelopen periode heeft Keunstwurk haar merk versterkt door te investeren in een centraal communicatieteam. De komende jaren gaan we communicatie op een andere manier inrichten. Hier liggen een aantal redenen aan ten grondslag. Redenen zijn onder meer de bezuinigingen waardoor de overhead en de staf kleiner gaat worden, Keunstwurk een kleinere organisatie wordt, daardoor wordt ook de omvang van de centrale communicatie en pr beperkter. Daarnaast speelt ook mee dat sommige communicatietaken ook door ondersteunende medewerkers opgepakt kunnen worden. Kortom we stellen het model met een centraal team communicatie en pr bij. Maar willen voorkomen terug te vallen op het aquariummodel (er is geen centrale communicatie coördinatie) of het éénpersoonsmodel (één enkele communicatiemedewerker voor de hele organisatie).

We gaan toe naar een meer centrale/decentrale inrichting voor communicatie en pr. We willen toewerken naar een netwerkmodel voor communicatie, publiciteit en marketing. Doel hiervan is om specifieke communicatie expertise goed te laten landen in het team cultuurparticipatie, samen met de communicatie /ondersteunende medewerkers. Uitvoerende taken op het gebied van communicatie beleggen we bij de communicatie/ondersteunende medewerker binnen het team cultuurparticipatie en bij de communicatiemedewerkers binnen het team cultuureducatie. We creëren hiermee meer zelfstandigheid per team, waarbij de werkagenda op het gebied van communicatie per team wordt gevolgd. Op deze wijze creëren we een driehoek (netwerk) met centraal de communicatieadviseur en decentraal communicatiemedewerkers in beide teams, met een uitvoerend karakter. Kernbegrippen hierbij zijn: samenwerking, lerend netwerk, gedeelde verantwoordelijkheid, flexibiliteit en professionalisme. Op deze wijze borgen we gezamenlijkheid, samenhang en afstemming, zorgen we voor synergie onderling en voorkomen we wildgroei. Binnen het team cultuurparticipatie en het team cultuureducatie is dus gecombineerde ruimte voor ondersteuning en communicatietaken.

Gezamenlijk is 'de driehoek' verantwoordelijk voor de externe, corporate communicatie en de interne communicatie. Extern gaat dit om de website keunstwurk.nl, de website kultuerfilter, website voco, doelroepgerichte mailings, communicatie met onze kernpartners, amateurverenigingen, het onderwijs po en vo, nieuwsbrieven, sociale media en persberichten en de communicatiestrategie en uitvoering per team, te vertalen in jaarplannen met kalender. Intern gaat dit om intranet en een maandelijkse interne nieuwsbrief.

Daarnaast beheren en ontwikkelen de medewerkers ondersteuning met communicatietaken meerdere online producten voor verschillende doelgroepen, waaronder een database voor fondsenwerving, de nog op te zetten platforms in de regio, een interactieve kaart met publieke kunst en een online marktplaats voor vraag en aanbod in de podiumkunsten. Medewerkers ondersteuning met communicatietaken en de communicatiemedewerkers geven vooral uitvoer bij de inhoudelijke communicatie van de verschillende programma's en projecten binnen beide teams: amateurkunst, Stipe, en cultuureducatie. De belangrijkste doelen voor de komende periode zijn:

- Initiëren van een rebrandingsstrategie voor de aangepaste positionering van Keunstwurk als hoofdzakelijk ondersteunende organisatie met focus op amateurkunst, Stipe en cultuureducatie.
- Uitvoeren van een endorsmentstrategie waarbij programma's en projecten zoals Stipe, VOCO, platforms in de regio en KEK bij het publiek meer herkend worden als ondersteunende initiatieven van Keunstwurk.
- Ontwikkelen van een nieuwe website voor Keunstwurk met een prominente plek voor platforms amateurkunst, Stipe, Kultuerfilter en VOCO.

- Versterken van de samenhang tussen corporate communicatie en programma- en projectcommunicatie door structureel gezamenlijk overleg tussen communicatieadviseur en de decentrale communicatiemedewerkers.
- Organiseren van een professionaliseringstraject voor communicatieadviseur en -medewerkers op het gebied van e-mail- en Facebookmarketing.
- Uitbouwen van communities door het uitbreiden van de aanwezigheid op LinkedIn en Instagram en het creëren van disciplinegerichte Facebook-groepen.
- Verder activeren van medewerkersbetrokkenheid door de interne communicatie te versterken met internal branding.
- Maken van nieuwe handzame, fysieke communicatiemiddelen met het corporate merkverhaal voor de onderdelen amateurkunst, Stipe en cultuureducatie (KEK en VOCO).
- Ontwikkelen van *Mijn Keunstwurk* tot serviceportaal (met achterliggend organisatiebreed CRM) voor alle klantrelaties van Keunstwurk.
- Bundelen van online producten (portfolio, fondsdatabase, etc.) in een nieuwe, toegankelijke en interactieve omgeving die aansluit op *Mijn Keunstwurk*.
- Profileren van Stipe (advies en deskundigheidsbevordering) via contactmogelijkheden zoals WhatsApp, Facebook Messenger, Microsoft Teams en Whereby.

Bovenstaande doelen dragen bij en geven richting aan de verdere professionalisering van de communicatie van Keunstwurk zodat we onze organisatie zo goed mogelijk kunnen profileren als *de provinciale ondersteuningsorganisatie op het gebied van amateurkunst, mienskipsinitiatieven en cultuureducatie*.

Bestuur en governance

Governance Code Cultuur

Wij volgen de Governance Code Cultuur en hebben onze statuten conform deze code opgesteld. Goed bestuur en toezicht zijn noodzakelijk, zeker in een sector waarin publiek geld omgaat. We handelen integer en transparant, met oog voor de belangen van alle betrokken stakeholders en zijn een goed werkgever. We zijn nu nog georganiseerd volgens het bestuursmodel. Op korte termijn zetten we dit om naar een Raad van Toezicht model. Het bestuur reflecteert jaarlijks op het eigen functioneren. De leiding is in handen van de directeur. Zijn taken en verantwoordelijkheden liggen vast in het directiestatuut. De beloning van de directeur is in lijn met de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Fair Practice Code

Voor beloning van medewerkers en het eventueel inhuren van externen nemen we de Fair Practice Code als vertrekpunt. Wij bieden externen een tarief van minimaal € 55,- per uur. Daarnaast zien wij de noodzaak én voordelen van maatschappelijk verantwoord ondernemen (mvo). Dit betekent dat we rekening houden met de effecten, hoe gering soms ook, van de bedrijfsvoering op mens, milieu en maatschappij. Naast het hanteren van de Fair Practice Code werken we 'lokaal waar mogelijk' (benodigde diensten en producten worden zoveel mogelijk betrokken bij lokale aanbieders), 'duurzaam' (duurzame producten hebben de voorkeur boven milieubelastende producten) en 'mens- en diervriendelijk' (bij activiteiten en keuze van producten houden we rekening met de gevolgen voor mens en dier op de langere termijn). In de praktijk zal dit leiden tot wisselende keuzes, afhankelijk van de verschillende belangen. Ook in samenwerkingsverbanden ijveren we voor het zoveel mogelijk toepassen van bovenstaande uitgangspunten en het hanteren van de Fair Practice Code.

Code Diversiteit & Inclusie

Ook omarmen we de Code Diversiteit & Inclusie en geven hier zoveel mogelijk uitvoering aan. We streven naar een evenwichtige genderbalans in onze bestand van bestuursleden, personeel, freelancers en makers waarmee we werken. Deze balans is bij Keunstwurk momenteel evenwichtig. Daarnaast maken we ruimte voor nieuwe instroom. We willen namelijk meer diversiteit naar leeftijd, culturele achtergrond en beperking. Keunstwurk werkt graag samen met zowel kleine als grote partners in diverse disciplines en genres in het Friese en noordelijke veld.

Financiën

Programma (bedragen 2021)	Boekjaar	Project
Amateurkunst	€ 792.733	
Stipe	€ 230.267	
Taalplan Frysk	€ 50.000	
KEK-uitvoering (PO)*		€ 416.406
KEK-coördinatie (PO)		€ 200.000
Cultuureducatie (VO)		€ 275.000
Totaal	€ 1.073.000	€ 891.406

* Aanvullend een subsidies van het Fonds voor Cultuurparticipatie beschikbaar ad € 416.406